

NEJKRĀ•SNĀŠJĀ Ā• Ā KODLIVĀ• BREBERKA

ĀšterĀ½, 26 Ā•erven 2018

PoslednĀ-ch padesĀjt let byli brouci vĀjzanĀ- na jalovec ve stĀ™ednĀ- EvropĀ, velmi vzĀjcnĀ- a ohroĀ¾enĀ-. S Ātlumem pa totiĀ¾ pĀ™iĀjli o svĀj pĀ™irozenĀ½ biotop, kterĀ½ tvoĀ™ily keĀ™e jalovcĀ- na pastvinĀjch. Brouci se vĀjak dokĀjzali pĀ™ okrasnĀ© dĀ™eviny, kterĀ© dnes zdobĀ- tĀ©mĀĀ™ kaĀ¾dou zahradu, a společnĀ s jejich sazenicemi putujĀ- v kamionech se v celĀ© EvropĀ a zpĀ-sobujĀ- usychĀjnĀ- okrasnĀ½ch cypĀ™iĀjĀ-, jalovcĀ- a pĀ™edevĀjĀ-m tĀĵĀ-. To je i pĀ™Ā-pad ĀĚnejkrĀj;snĀjĀjĀ-hoĀœ novĀ©ho ĀjkĀ-dce, krasce *Lamprodilla festiva*.

ĀĚJalovec dĀ™Ā-ve bĀĀ¾nĀ, rosti v Ā™Ā-dkĀ½ch pastevnĀ-ch lesĀ-ch a na extenzivnĀ-ch pastvinĀjch. JenĀ¾e ty z naĀjĀ- krajiny zmizely a s nimi i jalovec. A z broukĀ-, kteĀ™Ā- se jeho dĀ™evem Ā¾ivĀ-, se ve stĀ™ednĀ- EvropĀ staly vymĀ-rajĀ-cĀ- vzĀjcnosti,Āœ Ā™Ā-kĀj entomolog z BiologickĀ©ho centra AV ĀĀER LukĀjĀj ĀĀĀ-Ā¾ek.

ĀĀkoli z pĀ™Ā-rody jalovec prakticky vymizel, v zahradĀjch a parcĀ-ch se jako okrasnĀ© dĀ™eviny stĀjle ĀastĀji zaĀaly vysazovat rĀznĀ© druhy jalovcĀ- a takĀ© blĀ-zce pĀ™Ā-buznĀ© zeravy, jimĀ¾ se ĀastĀji Ā™Ā-kĀj tĀĵe. BroukĀ-m chvĀ-li trvalo, neĀ nabĀ-dnutĀ© potravu vĀjimli. U nĀjs se jako prvnĀ- v exotickĀ½ch jalovcĀ-ch objevil drobnĀ½ hnĀdĀ½ tesaĀ™Ā-k *Poecilium glabratum*. ĀĚPĀĀ stoletĀ- byl u nĀjs povaĀ¾ovĀjn za vymĀ™elĀ½ druh, dokud nebyl jeho pĀ™vodnĀ- vĀ½skyt prokĀjzĀjn na jedinĀ© lokalitĀ v BĀ-IĀ½ch Karpatech. Po roce 2000 byl pak z niĀeho nic nalezen na nĀkolika mĀ-stech jiĀ¾nĀ- Moravy v okrasnĀ½ch dĀ™evinĀjch,Āœ Ā™Ā-kĀj OndĀ™ej KonviĀka z ĀĀeskĀ© společnosti entomologickĀ©. TesaĀ™Ā-k *Semanotus ruscicus* byl donedĀjvna v naĀjich konĀinĀjch pouze raritou. Dnes se zabydluje i v ĀĀesku.

PĀ™Ā-mo v Praze se objevili dalĀjĀ- dva brouci, pĀ™vodnĀ vĀjzanĀ- na jalovce. JednĀ-m je tesaĀ™Ā-k *Semanotus ruscicus*, kterĀ½ byl nejbĀ-Ā¾e zaznamenĀjn v nĀkolika rezervacĀ-ch na Slovensku, kde je pĀ™Ā-snĀ chřĀjnĀn. A pak je to krasce *Lamprodilla festiva*. Tento krĀj;snĀ½ brouk byl ve stĀ™ednĀ- EvropĀ donedĀjvna znĀjm jako rarita z NĀmecka a MaĀarska.

ĀĚV poslednĀ-ch asi dvaceti letech se ale tito vzĀjcnĀ- brouci ĀjĀ-Ā™Ā- stĀ™ednĀ- i zĀjpadnĀ- Evropou. PomĀjhĀj jim vĀ½sadba exotickĀ½ch zeravĀ-, a hlavnĀ mezĀjrodnĀ- obchod s jejich sazenicemi,Āœ Ā™Ā-kĀj LukĀjĀj ĀĀĀ-Ā¾ek. ĀĚĀĀĀst u nĀjs prodĀjvanĀ½ch tĀĵltĀjlie, kde jsou tito brouci hojnĀ-. KdyĀ¾ do stromĀ urĀoenĀ½ch na export nakladou vĀjĀ-Āka, kamiony jejich potomstvo rozvezou po EvropĀ,Āœ vysvĀtluje LukĀjĀj ĀĀĀ-Ā¾ek.

TĀĵe napadenĀj ĀjkĀ-dcem *Lamprodilla festiva*.

Kolem roku 2000 se tesaĀ™Ā-k *Semanotus ruscicus* objevil ve VelkĀ© BritĀjnii, kde nikdy neĀ¾il. Krasce *Lamprodilla festiva* zase nedĀjvno naĀjli ve VĀ-dni a BudapeĀti. ĀĚŽA dostal se i do ruskĀ©ho SoĀi. BĀhem pĀ™Ā-prav na zimnĀ- olympiĀjdu v roce 2014 tam totiĀ¾ bylo vysazeno obrovskĀ© mnoĀ¾stvĀ- okrasnĀ½ch dĀ™evin. Brzy po olympiĀjdĀ byl tento brouk nalezen poprvĀ©, dnes uĀ¾ je v SoĀi bĀĀ¾nĀ½,Āœ dodĀjvĀj OndĀ™ej KonviĀka.

NejkrĀj;snĀjĀjĀ- ĀjkĀ-dce

ZatĀ-mco zmĀ-nĀnĀ- tesaĀ™Ā-ci Ā¾erou hlavnĀ odumĀ-rajĀ-cĀ- a oslabenĀ© stromy, a tak by jejich ĀjĀ-Ā™Ā- nemĀlo pĀ™edstavovat problĀ©m, krasci napadajĀ- i zdravĀ© stromy. PodobnĀ jako krasce lipovĀ½ dokĀjĀ¾e zpĀ-sobit Āohyn zdravĀ© lĀ-py, jeho blĀ-zkĀ½ pĀ™Ā-buznĀ½ krasce *Lamprodilla festiva* dokĀjĀ¾e zahubit i zdravĀ© zeravy, jalovce a cypĀ™iĀje. NapadĀj hlavnĀ oslunĀnĀ© stromy. TĀm pak rezavĀ-jehliĀ- a usychajĀ-.

Zda je vinĀ-kem skuteĀnĀ krasce, se poznĀj podle ovĀjlnĀ½ch otvorĀ-, jimiĀ¾ se dospĀjĀ- brouci vykousĀjvĀjĀ- ven ze dĀ™eva. TypickĀ© ovĀjlnĀ© otvory zpĀ-sobenĀ© ĀjkĀ-dcem, kterĀ½ se jimi vykousĀjvĀjĀ- ven ze dĀ™eva.

ĀĚNa ĀzemĀ- ĀĀeskĀ© republiky pĀ™edstavuje krasce *Lamprodilla festiva* novĀ½ druh ĀjkĀ-dce. Je to ale asi nejhezĀĀ- ĀjkĀ-dce, jakĀ½ u nĀjs

Á½ije,â€œ uzavř-rĀ; LukĀ;Ā; ĀCEĀ-Ā¼ek s tĀ-m, Ā¼e pĀ™Ā-bĀ›h tohoto brouka mĀ-Ā¼e poslouĀ¼it jako pĀ™Ā-klad dokazujĀ-cĀ-, Ā¼e i umĀ›lĀ© biotopy ve mĀ›stech se mohou stĀ;t ĀtoĀ•iĀ;tĀ›m ohroĀ¼enĀ½ch druhĀ.

Na titulnĀ-m obrĀ;žku krasec *Lamprodilla festiva*.

PĀ™ipravila: Daniela ProchĀ;zkovĀ;Ā;, BiologickĀ© centrum AV
ĀČER ve spolupř;ci s AlicĀ- HorĀ;Ā•kovou, Odbor mediĀ;lnĀ- komunikace KancelĀ;Ā™e AV ĀČER